

## Правовий статус керівника місцевої прокуратури у кримінальному процесі

У статті розглядаються особливості правового статусу керівника місцевої прокуратури у кримінальному процесі. Визначено загальні положення керівництва в органах прокуратури. Розмежовано поняття керівництва та процесуального керівництва в органах прокуратури у сфері кримінального провадження. Окреслено основні аспекти реалізації повноважень керівника місцевої прокуратури у сфері кримінального провадження. Керівник місцевої прокуратури зобов'язаний вживати певні організаційні заходи безпосередньо для кримінального провадження, і хоча такі повноваження регламентуються нормами кримінального процесуального права, за своєю правовою природою вони є повноваженнями організаційно-управлінського характеру. Обгрунтовано необхідність внесення до чинного кримінального процесуального законодавства з питань діяльності керівника прокуратури у кримінальному провадженні.

**Ключові слова:** правовий статус, прокурор, керівник, місцева прокуратура, кримінальний процес, процесуальний керівник, кримінальне провадження.

**Постановка наукової проблеми та її значення.** В сучасному демократичному суспільстві реальне забезпечення прав та свобод людини і громадянина є прерогативою державних органів, зокрема їх правоохоронного сектору. Відповідно до положень чинного законодавства органи прокуратури реалізують покладені на них функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. Протягом останніх років здійснено ряд перетворень в системі органів прокуратури, включаючи реформування її функцій, а також правового статусу прокурора.

Місцеві прокуратури є первинною ланкою в системі її органів, і саме на них покладено здійснення значного обсягу роботи по реалізації конституційних функцій прокуратури, в тому числі у сфері кримінального провадження. Така постановка питання обумовлена наступними чинниками: вказані прокуратури є найчисельнішими; за відносно невеликого штату – виконують основну роботу по реалізації функцій; вони є найбільш наближеними до населення [4, с. 5-6]. Разом з тим, ефективне виконання повноважень прокурора-процесуального керівника у кримінальному провадженні вимагає належну організацію роботи в конкретній прокуратурі. Відповідальними за організацію роботи в місцевій прокуратурі, відповідно до положень наказу Генерального прокурора України «Про організацію роботи і управління в органах прокуратури України» від 26 грудня 2011 р. № 1 гн, є перші керівники органів прокуратури [18].

**Аналіз досліджень цієї проблеми.** Особливості правового статусу працівників органів прокуратури, в тому числі їх керівників, досліджували у своїх працях такі науковці, як В. В. Долежан, П. М. Каркач, М. В. Косюта, І. Є. Марочкін, Ю. Є. Полянський, М. В. Руденко, Г. П. Серeda, В. В. Сухонос, О. М. Толочко, П. В. Шумський, М. К. Якимчук та інші. Однак, проблеми визначення правового статусу керівника місцевої прокуратури у кримінальному провадженні потребують подальшого теоретичного обгрунтування.

**Метою цієї статті** є визначення особливостей правового статусу керівника місцевої прокуратури та окремих аспектів його реалізації у кримінальному провадженні.

**Виклад основного матеріалу й обгрунтування отриманих результатів.** Досліджуючи правовий статус керівника місцевої прокуратури у сфері кримінального провадження, варто звернутися до етимологічного значення понять «статус», «правовий статус». Так, поняття статусу розглядається як певний стан чого-небудь [2, с. 1191]. Правовий статус (лат. status – становище) тлумачиться як сукупність прав і обов'язків фізичних та юридичних осіб [1, с. 693].

У теорії права розрізняють загальний, галузевий та спеціальний правовий статуси. Загальний правовий статус закріплений Конституцією та законодавством України і визначає основи правового становища особи в державі. Галузевий статус розглядається як сукупність прав і обов'язків фізичних та юридичних осіб, що регламентується нормами кількох галузей права, а спеціальний – визначається нормами спеціального законодавства [1, с. 693].

Правовий статус прокурора багатоаспектне поняття, оскільки його необхідно розглядати з позицій загального правового статусу людини і громадянина, галузевого правового статусу, який знаходить свою реалізацію у нормах адміністративного, трудового права, права соціального

забезпечення та інших галузей, і нарешті спеціального правового статусу, який регламентується законодавством України, що визначає нормативно-правове регулювання діяльності прокуратури, як у середині її системи, так і у сфері позаслужбових відносин працівників прокуратури.

Крім цього, у змісті правового статусу прокурора виокремлюють його організаційну та функціональну складові. Організаційна складова правового статусу прокурора охоплює: порядок його набуття; порядок проходження служби; порядок припинення статусу прокурора; засоби забезпечення статусу.

Так, здійснюючи функції прокуратури, прокурор є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску, втручання і керується у своїй діяльності лише Конституцією та законами України.

Прокурор призначається на посаду безстроково та може бути звільнений з посади, його повноваження на посаді можуть бути припинені лише з підстав та в порядку, передбачених Законом України «Про прокуратуру». Порядок набуття та припинення статусу керівника місцевої прокуратури регламентований розділом п'ятим Закону України «Про прокуратуру» [19].

У своїй діяльності керівник місцевої прокуратури користується певними гарантіями незалежності. Зокрема, особливим порядком його призначення на посаду, звільнення з посади, притягнення до дисциплінарної відповідальності; порядком здійснення повноважень, визначеним процесуальним та іншими законами; заборобою незаконного впливу, тиску чи втручання у здійснення повноважень прокурора; установленим законом порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності прокуратури; належним матеріальним, соціальним та пенсійним забезпеченням прокурора; функціонуванням органів прокурорського самоврядування; визначеними законом засобами забезпечення особистої безпеки прокурора, членів його сім'ї, майна, а також іншими засобами їх правового захисту.

До функціональної складової правового статусу прокурора відносять повноваження, які пов'язані із реалізацією певної функції органів прокуратури, та обумовлені конкретною прокурорською посадою. Функціональна складова правового статусу керівника місцевої прокуратури у сфері кримінального провадження залежить від функцій органів прокуратури, які реалізуються у кримінальному процесі.

Функція – це основна правова категорія, яка розкриває суть, зміст, структуру та межі діяльності органів прокуратури [8, с. 69]. На думку М. В. Косюти, прокуратура, реалізуючи загальнодержавну функцію охорони правопорядку, здійснює покладені на неї функції, які визначаються як вид діяльності прокуратури, спрямованої на досягнення цілей і виконання завдань у межах предмета її відання і компетенції [9, с. 52]. М. І. Мичко під функціями прокуратури розуміє загальні напрямки її діяльності, які закріплені в законі і здійснюються з використанням специфічних форм та методів, у межах точно окреслених повноважень [12, с. 6].

Однак, функції прокурора розглядають не лише в інституційно-правовому, але й процесуальному аспектах. В науковій доктрині визначені три основні кримінальні процесуальні функції: обвинувачення, захист та вирішення справи по суті. Разом з тим Л. М. Давиденко, М. Л. Давиденко, П. М. Каркач зазначали, що діяльність прокурора у кримінальному провадженні є багатогранною і складається із двох функцій: охорона прав і законних інтересів учасників кримінального провадження та підтримання режиму законності у цій сфері, а також обвинувачення (кримінальне переслідування) осіб, які вчинили кримінальне правопорушення [5, с. 225-226]. Але вжиття прокурором заходів щодо охорони, захисту прав та законних інтересів учасників кримінального провадження та забезпечення законності, пов'язане із покладенням на органи прокуратури функцій, визначених Конституцією України та Законом України «Про прокуратуру».

В Рекомендації R (2000) 19 «Про роль прокуратури в системі кримінального правосуддя» Комітету Міністрів Ради Європи від 6 жовтня 2000 р. вказано, що прокурор під час кримінального правосуддя, в усіх випадках здійснює кримінальне переслідування, підтримання державного обвинувачення в суді, перегляд судових рішень (п. 2). В окремих системах кримінального права прокуратура також здійснює державну політику в сфері кримінального провадження; проводить, керує та наглядає за слідством, забезпечує права потерпілих, здійснює альтернативні кримінальному переслідуванню заходи, контролює виконання судових рішень [15].

Діяльність прокурора в кримінальному процесі є поліфункціональною, оскільки залежно від стадії кримінального процесу складається із різних функцій [14, с. 15]. Прокурор, як активний суб'єкт кримінального процесу, здійснює комплекс дій, спрямованих на забезпечення завдань кримінального провадження.

Повноваження прокурора-процесуального керівника у кримінальному провадженні визначені в ст. 36 КПК України. Такі повноваження, за своєю суттю, є владно-розпорядчими. Діяльність

прокурора у кримінальному провадженні ототожнюється із діяльністю прокурора-процесуального керівника, однак, важлива роль належить діяльності прокурора-керівника органу прокуратури, зокрема місцевої прокуратури.

Водночас, варто розмежовувати поняття керівництва та процесуального керівництва прокурора. У науці поняття «процесуального керівництва прокурора» доцільно визначати через його співвідношення із прокурорським наглядом за додержанням законів органами досудового розслідування. З цього приводу виокремлюють декілька наукових позицій:

Згідно першої точки зору, здійснюючи нагляд за органами досудового розслідування, прокурор, водночас, забезпечує процесуальне керівництво, а тому поняття нагляду та керівництва досудовим слідством є тотожними [6, с. 38]. Більше того, в Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженій указом Президента України від 8 квітня 2008 року № 11/2008 процесуальне керівництво прокурора пояснюється як організація процесу досудового розслідування, визначення напрямів розслідування, координація процесуальних дій, сприяння створенню умов для нормального функціонування слідчих, забезпечення дотримання у процесі розслідування вимог законів України [7]. Таким чином, дана концепція фактично ототожнює процесуальне керівництво та прокурорський нагляд, вказуючи, що поняття процесуального керівництва є ширшим ніж прокурорський нагляд. Однак, у КПК України процесуальне керівництво розглядається як одна із форм прокурорського нагляду за додержанням законів органами досудового розслідування.

Водночас, Н. Марчук вказує, що ставити на один рівень і намагатися розмежувати функцію нагляду за додержанням законів органами досудового розслідування і функцію процесуального керівництва просто некоректно: одна і та сама діяльність прокурора у кримінальному судочинстві може розглядатися як реалізація функції нагляду (в організаційному аспекті) або як здійснення процесуального керівництва (у процесуальному значенні) [11, с. 60].

Друга наукова позиція полягає в тому, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування, а процесуальне керівництво – прерогатива начальників відповідних слідчих підрозділів. Так, заперечуючи процесуальне керівництво прокурора М. С. Трубін, наголошував, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування, однак такому нагляду притаманні лише окремі елементи керівництва. Він відповідальний за слідчу роботу прокуратури, організовує її, направляє розслідування конкретних справ, але його розпорядчі повноваження обмежені самостійністю слідчого [21, с. 22]. Прихильники такої позиції вказують, що закріплення за прокурором повноважень процесуального керівника послаблює позиції самостійності слідчого, але, водночас, залишає за ним обов'язок відповідальності за здійснення кримінального провадження [13, с. 118].

Відповідно до іншої позиції вважають, що нагляд за додержанням законів органами досудового слідства та керівництво досудовим слідством – різні функції в процесуальній діяльності прокурора. Так Г. П. Серeda вважає, що у практичній діяльності прокурора в кримінальному процесі, варто виділяти два аспекти. По-перше, це нагляд за законністю дізнання та досудового слідства. По-друге, – організаційне й процесуальне забезпечення цілеспрямованості й активності досудового провадження [20, с. 16].

Б. А. Галкін, який розрізняв функцію нагляду та процесуального керівництва, вказував, що нагляд прокурора має місце при скасуванні незаконних і необґрунтованих постанов, розгляді скарг на дії слідчого. У випадку усунення слідчого від розслідування, самостійного розслідування тощо, він не лише здійснює нагляд, але й адміністративну діяльність [3, с. 30]. Зазначене вище дозволяє сформулювати висновок про те, що прокурор – процесуальний керівник наглядає за додержанням законів, у формі процесуального керівництва, і такому процесуальному керівництву не властиві ознаки адміністративної діяльності, а навпаки його суть полягає у забезпеченні виконання завдань кримінального провадження. Таким чином, процесуальне керівництво стосується лише реалізації процесуальних повноважень прокурора.

Водночас, поняття керівництва прийнято розглядати у двох аспектах: як стратегічне (загальне) та оперативне (поточне) керівництво [16, с. 52]. Керівництво – управлінська категорія, яка знаходить практичну реалізацію у будь-якому органі прокуратури та забезпечує виконання усіх функцій прокуратури, в тому числі і під час кримінального провадження. Керівник органу прокуратури здійснює свою управлінську діяльність і по відношенню до процесуального керівника. Однак, керівник місцевої прокуратури наділений певними повноваженнями і в кримінальному провадженні.

Керівництво, як управлінська категорія, пов'язане із визначенням поняття керівника. Так, в ст. 3 КПК України визначено, що керівником органу прокуратури є Генеральний прокурор України,

керівник регіональної прокуратури, керівник місцевої прокуратури та їх перші заступники і заступники, які діють у межах своїх повноважень [10]. У разі відсутності керівника місцевої прокуратури його повноваження здійснює перший заступник керівника місцевої прокуратури, а в разі його відсутності – один із заступників керівника місцевої прокуратури [19].

Повноваження прокурора-керівника місцевої прокуратури у сфері кримінального провадження регламентовані Законом України «Про прокуратуру», Кримінальним процесуальним кодексом України та наказом Генерального прокурора України № 4 гн «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» від 19 грудня 2012 р.

Так, як керівник місцевої прокуратури, місцевий прокурор зобов'язаний не допускати у повсякденній діяльності проявів заорганізованості, формалізму, зайвого паперотворення, дріб'язкової опіки підлеглих. Визначення оптимальної структури, штатної чисельності та належний розподіл обов'язків між керівництвом і підлеглими працівниками він зобов'язаний розглядати як найважливіші організаційно-управлінські чинники. Фактично вказані та інші повноваження керівника прокуратури стосуються організаційних аспектів діяльності прокурорів у конкретній місцевій прокуратурі для забезпечення ефективності роботи як загалом, так і у конкретному кримінальному провадженні зокрема.

Керівник місцевої прокуратури зобов'язаний вживати певні організаційні заходи безпосередньо для кримінального провадження, і хоча такі повноваження регламентуються нормами кримінального процесуального права, за своєю правовою природою вони є повноваженнями організаційно-управлінського характеру. Зокрема, керівник місцевої прокуратури після початку досудового розслідування зобов'язаний невідкладно призначати процесуальних керівників досудового розслідування кримінальних правопорушень з урахуванням складності їх кваліфікації, суспільного резонансу, прогнозованих обсягів процесуальної роботи та з огляду на професійну майстерність і досвід відповідних прокурорів. Такі критерії призначення процесуального керівника визначенні положеннями наказу Генерального прокурора України «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» № 4 гн від 19 грудня 2012 р. [17].

Разом з тим, у разі необхідності керівник місцевої прокуратури зобов'язаний створювати групи прокурорів і призначати старшого прокурора групи відповідною постановою. Однак, ні в Кримінальному процесуальному кодексі України, ні в зазначеному вище наказі Генерального прокурора України критеріїв для створення групи-процесуальних керівників не передбачено. На практиці спостерігається тенденція, за якої у кримінальному провадженні призначається група прокурорів, одні з яких здійснюють нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування, а інші забезпечують підтримання державного обвинувачення в суді. Така постановка питання нівелює ідею участі прокурора у кримінальному провадженні та зумовлена відсутністю у Кримінальному процесуальному кодексі України критеріїв для створення групи прокурорів.

З урахуванням зазначеного, серед підстав створення групи прокурорів – процесуальних керівників варто виокремити: 1) складність кваліфікації (багатоєпізодність діяння, кількість підозрюваних (обвинувачених), кількість потерпілих, тощо); 2) суспільний резонанс вчиненого правопорушення (зокрема, це можуть бути кримінальні правопорушення, визначені п. 2.6 наказу Генерального прокурора України від 19 грудня 2012 р. № 4 гн); 3) складність та обсяги процесуальної роботи. Більше того, такі підстави варто передбачити в Кримінальному процесуальному кодексі України, які необхідно враховувати керівникам органу прокуратури при призначенні групи прокурорів.

Керівники місцевої прокуратури зобов'язані також вживати заходи до підвищення якості здійснення процесуального керівництва на стадії досудового розслідування та участі прокурорів у судовому провадженні. Вони також зобов'язані вживати заходи до забезпечення достовірності статистичних даних у кримінальному провадженні.

Водночас, керівник місцевої прокуратури повинен вживати заходи до покращання якості досудового розслідування. Зокрема, забезпечити виконання вимог закону при прийманні, реєстрації, розгляді та вирішенні в органах досудового розслідування заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, своєчасне внесення щодо них відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Керівники органів прокуратури усіх рівнів за наявності підстав зобов'язані перевіряти обґрунтованість повідомлень про підозру, дотримання строків, прав і законних інтересів підозрюваних та здійснювати контроль за законністю застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

**Висновки.** У кримінальному провадженні важлива роль відведена діяльності керівнику місцевої прокуратури для захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Правовий статус прокурора багатоаспектне поняття, оскільки його необхідно розглядати з позицій загального правового статусу людини і громадянина, галузевого та спеціального правового статусу. Крім цього, у змісті правового статусу керівника прокуратури варто виокремлювати його організаційну та функціональну складові. Керівник місцевої прокуратури зобов'язаний вживати певні організаційні заходи безпосередньо для кримінального провадження, і хоча такі повноваження регламентуються нормами кримінального процесуального права, за своєю правовою природою вони є повноваженнями організаційно-управлінського характеру. Окремі аспекти такої діяльності потребують певного нормативного вдосконалення, шляхом внесення змін до чинного кримінального процесуального законодавства.

#### *Джерела та література*

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К.: Юридична думка, 2007 р. – 992 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпін: Перун, 2004 – 1840 с.
3. Галкин Б. А. Функции прокурора в советском уголовном процессе / Б. А. Галкин // Советское государство и право. – 1957. – № 12. – С. 25-35.
4. Гусаров В. М. Проблеми організації роботи міської (районної) прокуратури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 / В. М. Гусаров. – Х., 1995. – 19 с.
5. Давиденко Л.М. Про подвійний характер прокурорської діяльності у кримінальному судочинстві / Л. М. Давиденко, П. М. Каркач, М. Л. Давиденко // Право і суспільство. – 2010. – № 6. – С. 225-229.
6. Давиденко Л. М. Прокурорська влада: міф чи реальність? Чи відповідає вона принципам правової держави? / Л. М. Давиденко // Прокуратура. Людина. Держава. – 2004. – № 7. – С. 35-41.
7. Концепція реформування кримінальної юстиції України: Указ Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/311/2008>.
8. Корж В. Новий підхід до визначення основних функцій органів прокуратури та пріоритетних напрямів її діяльності / В. Корж // Вісник прокуратури. – 2011. – № 1. – С. 68-75.
9. Косюта М. В. Прокуратура України : [навч. посіб.] / М. В. Косюта – [2-ге вид., перероб. і допов.]. – К.: Знання, 2010. – 404 с.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>.
11. Марчук Н. Основні напрями участі прокурора у кримінальному провадженні на досудових стадіях / Н. Марчук // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – № 4. – С. 57-62.
12. Мичко М. І Проблеми функцій і організаційного устрою прокуратури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.10 / М. І. Мичко. – Х., 2002. – 39 с.
13. Мірковець Д.М. Керівництво досудовим слідством у кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Мірковець Дмитро Михайлович. – К., 2012. – 262 с.
14. Мовчан Г. В. Процесуальні повноваження прокурора у досудовому провадженні та в суді першої інстанції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Г. В. Мовчан. – Х., 2010. – 20 с.
15. О роли прокуратуры в системе уголовного правосудия : Рекомендация R (2000) 19 Комитета министров Совета Европы государствам-членам (принята Комитетом Министров Совета Европы 6 октября 2000 г. на 724-ом заседании Представителей Министров) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.legislationline.org/ru/documents/action/popup/id/14460>.
16. Організація діяльності районної (міської) прокуратури: [навч.-практ. посіб.] / [Г. П. Серета, М. К. Якимчук, В. М. Куц та ін.]; за заг. ред. Г. П. Серети. – Кіровоград: Антураж, 2009. – 468 с.
17. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : наказ Генерального прокурора України від 19 грудня 2012 р. № 4 гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?\\_m=publications&\\_t=rec&id=94102](http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102).
18. Про організацію роботи і управління в органах прокуратури України : наказ Генерального прокурора України від 26 грудня 2011 р. № 1 гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?\\_m=publications&\\_t=rec&id=94102](http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102).
19. Про прокуратуру : Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1789-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1789-12>.
20. Серета Г. Оптимізація процесуального статусу прокурора на досудовому слідстві / Г. Серета // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – № 2. – С.15-21.
21. Трубин Н. С. Прокурорский надзор за соблюдением законов органами дознания / Н. С. Трубин. – М.: Юрид. лит., 1982. – 104 с.

**Назарук Е. Правовой статус руководителя местной прокуратуры в уголовном производстве.** В статье рассматриваются особенности правового статуса руководителя местной прокуратуры в уголовном процессе. Правовой статус прокурора рассматривается как многоаспектное понятие, включающее общий правовой статус человека и гражданина, отраслевой правовой статус и специальный правовой статус, который регламентируется законодательством Украины, что определяет нормативно-правовое регулирование деятельности органов прокуратуры, как внутри системы ее органов, так и в сфере внеслужебных отношений работников прокуратуры. Определены общие положения руководства в органах прокуратуры. Разграничены понятия руководства и процессуального руководства в органах прокуратуры в сфере уголовного судопроизводства. Обосновано положение о том, что процессуальный руководитель следит за соблюдением законов в форме процессуального руководства, и процессуальному руководству не свойственны признаки административной деятельности, а наоборот его суть заключается в обеспечении выполнения задач уголовного судопроизводства. Определены основные аспекты реализации полномочий руководителя местной прокуратуры в сфере уголовного судопроизводства.

**Ключевые слова:** правовой статус, прокурор, руководитель, местная прокуратура, уголовный процесс, процессуальный руководитель, уголовное производство.

**Nazaruk O. Legal Status of the Head of the Local Prosecutor's Office in the Criminal Proceeding.** The article deals with the peculiarities of the legal status of the Head of the local prosecutor's office in the criminal proceedings. The legal status of the prosecutor is investigated as a multidimensional concept that includes general legal status of a person and a citizen, special legal status, and sectoral legal status that are regulated by the legislation of Ukraine. The head's of the prosecution organizational and functional components have been singled out in the content of his legal status. The article determines common provisions of the management in the prosecution. The concepts of management and procedural guidance in the prosecution in criminal proceedings have been demarcated. The author substantiated the idea that the Procedure supervisor oversees the observance of law in the form of procedural supervision, and that such management does not perform typical administrative activity, but its responsibility is, first of all, to ensure the proper fulfillment of criminal proceedings tasks. The head of the local prosecutor's office must imply certain administrative arrangements directly to the criminal proceedings. Although these powers are regulated by the norms of criminal procedural law, they have the powers of organizational-managerial nature. The author lays emphasis on the necessity of amendments to the current criminal procedural legislation concerning the head's of the prosecution activity and functions in criminal proceedings.

**Key words:** legal status, the prosecutor, the head, the local prosecutor, criminal proceedings, procedural supervisor, criminal proceeding.

УДК 343.611.053.31

*О. Старко*

### **Час як обов'язкова ознака складу умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини**

Статтю присвячено проблемі кримінальної відповідальності за умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини, зокрема досліджується зміст ознаки часу вчинення злочину. Висвітлюється наукова дискусія та обґрунтовується власна точка зору щодо визначення часових проміжків «під час пологів», «відразу після пологів». Період «під час пологів» – це проміжок часу, який триває з моменту початку кримінально-правової охорони життя дитини та закінчується із завершенням пологового процесу. Період «відразу після пологів» – це проміжок часу, початок якого настає з моменту завершення пологів (народження посліду), а момент закінчення визначається у кожному конкретному випадку, залежно від обставин справи. Протягом цих часових проміжків жінка-породілля (роділля) перебуває в особливому психофізичному стані, завдяки чому відповідальність за цей злочин пом'якшується.

**Ключові слова:** вбивство, матір, новонароджена дитина, під час пологів, відразу після пологів, особливий психофізичний стан.